

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 15/11 18 om regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi 2019-2020.

(Redegørelse nr. R 5).

Udenrigsministeren (Anders Samuelsen):

INDLEDNING

Danmark skal i disse år navigere i stadig vanskeligere udenrigs- og sikkerhedspolitiske vande. Verden omkring os forandres med stigende hastighed og bliver mere uforudsigelig. Rusland truer sine nabolande og undergraver med forskellige midler den europæiske sikkerhedsarkitektur og vores demokratiske processer. Kina træder frem på den globale scene med stadig større selvsikkerhed, økonomisk styrke og krav om øget indflydelse. USA sætter »America First«, og det stiller spørgsmål ved dets globale lederskab og vilje til at forsvare den verdensorden, som USA selv har været med til at bygge op. Kriserne i Europas nærområde har bidt sig fast. Regionale aktører – herunder Irans – destabiliserende adfærd fortsætter, og vi ser nu eksempler på, at den rækker ind over Europas og Danmarks grænser. Takket være en målrettet indsats kommer der færre asylansøgere og irregulære migranter til Europa og Danmark. Men der skal sættes ind mod de grundlæggende årsager til den irregulære migration, ellers vil migrationspresset fra særligt Afrika og Mellemøsten tage til over de kommende årtier.

Udviklingen skærper kravene til Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik. Små højtudviklede lande som Danmark står til at tabe mest, hvis de stærkeste lande træffer beslutninger henover hovedet på alle andre. Vi kan ikke længere tage den internationale orden, som har præget verden de seneste årtier, for givet. Udsagnet om, at demokrati og basale menneskerettigheder ikke er en naturlov, men noget hver generation skal kæmpe for, synes mere sandt end længe. Danmark er dybt afhængig af andre lande, når det gælder vores økonomi og sikkerhed. Vi skal styrke de internationale spilleregler, der værner om vores land og sikrer, at vi kan varetage danske interesser. Og vi skal kæmpe for at bevare og fremme vores liberale værdier. Derfor vil vi engagere os endnu stærkere i det forpligtende internationale samarbejde og arbejde for at reformere de internationale institutioner for at give dem større styrke og legitimitet.

EU er den afgørende platform for dansk interessevaretagelse i Europa og globalt. EU's frihandelsaftaler skaber muligheder for danske virksomheder, som vi ikke selv ville kunne opnå. Samtidigt er EU et fællesskab af lande, der grundlæggende deler de samme værdier, og derigennem giver Danmark en stemme, når de store internationale udfordringer skal håndteres. Med Brexit mister Danmark en vigtig allieret i EU. Danmark har et stort interesse- og værdifællesskab

med Storbritannien, og regeringen ønsker en aftale, som betyder, at vi kan konkurrere på lige vilkår og have et så tæt og effektivt samarbejde med Storbritannien som muligt efter deres udtræden. Men samtidig må vi sikre, at en udtrædelsesaf-tale og aftalen om det fremtidige forhold ikke undergraver det indre marked og dermed danske interesser.

Regeringen vil fortsætte den målrettede indsats for at reformere EU indefra og sikre et stærkt, slankt og effektivt EU, der leverer konkrete resultater til gavn for borgerne, og som skaber vækst, sikrer frihandel, bekæmper klimaforandringerne, øger borgernes sikkerhed og effektivt tackler migrationsudfordringerne. Det ydre pres får EU-landene til at rykke tættere sammen. Flere dele af samarbejdet er i hastig udvikling, herunder forsvarsområdet, retssamarbejdet og ØMU'en. Forbeholdene betyder, at Danmark ikke deltager i udviklingen af samarbejdet på disse områder.

NATO og det stærke transatlantiske bånd mellem Danmark og USA er afgørende for vores sikkerhed. Vi skal derfor arbejde aktivt for at fastholde det amerikanske engagement i Europa gennem NATO. Det kræver, at vi intensiverer samarbejdet på tværs af Europa, og at vi investerer mere i vores fælles sikkerhed. Styrkelsen af EU's evne til at håndtere sikkerhedsudfordringerne i Europas nærområde ses som et vigtigt bidrag til transatlantisk byrdedeling. Her er forsvarsforbeholdet en væsentlig hindring for Danmarks bidrag. Med det ambitiøse forsvarsforlig øger vi forsvarsudgifterne med 20 pct. Vi styrker bl.a. det danske bidrag til NATO's kollektive afskrækkelse af Rusland, vi opretter et divisionshovedkvarter i Baltikum, vi øger vores internationale indsats, og vi stiller offensive cyberkapaciteter til rådighed for NATO. Med de løbende forandringer i trusselsbilledet må vi dog indstille os på et fortsat pres for yderligere forøgelse af forsvarsudgifterne.

Regeringen har ført en stram udlændingepolitik, der sammen med en række tiltag bl.a. gennem EU har bidraget til at lette flygtninge- og migrationspresset. Under princippet om »noget for noget« vil regeringen prioritere flere ressourcer til indsatser i transit- og oprindelseslandene, der styrker grænseforvaltningen og øger tilbagetagelsen. Samtidigt sættes der ind over for de grundlæggende årsager til irregulær migration. For at undgå, at de voksende afrikanske ungdomsgenerationer ønsker at bevæge sig mod Europa, er der brug for konkrete muligheder og håb om en fremtid i deres egne hjemlande. Muligheder der kun kan skabes gennem økonomisk vækst og jobs, frihandel, frihed og politisk indflydelse. Danmark er en betydelig udviklingspolitisk aktør, og lever som et af kun fem lande op til FN's målsætning om 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand. Vi passer godt på Danmark, når vi tager vare på verden, og vi kan hjælpe mange flere, når vi hjælper dem i deres nærområder.

De menneskeskabte klimaforandringer er en af de største udfordringer, som verden står overfor. Men det er en udfordring, som vi kan håndtere. Ikke ved at standse vækst og udvikling, men ved at sikre mere bæredygtig vækst og udvikling, bl.a. gennem nye teknologier og innovation.

Verdensmålene er helt centrale for Danmarks udenrigs- og udviklingspolitiske ageren som en ambitiøs og central global

ramme frem mod 2030. Hvis målene ikke bliver indfriet, vil mange unge i udviklingslandene fremover blive en del af udfordringen frem for løsningen. Det kræver innovative indsatser, nye partnerskaber og et engageret erhvervsliv. Danmark er derfor gået foran med det nye globale initiativ P4G – Partnering for Green Growth and the Global Goals 2030. Danmark har desuden bidraget markant til at reformere FN's udviklingssystem.

Den globale udvikling byder på mange muligheder, som vi skal udnytte. Her er udrulningen af regeringens strategi for økonomisk diplomati og en fortsat styrkelse og videreudvikling af de strategiske partnerskaber samt sektorsamarbejdet meget vigtige redskaber.

Den nye digitale verdensorden er under udvikling. Danmark har et godt udgangspunkt for at blive et af de mest innovative samfund i verden. De danske innovationscentre og TechPlomacy-initiativet giver Danmark et unikt grundlag for at være med til at definere spillereglerne for den »digitale verdensorden«.

Det er en afgørende prioritet for Kongeriget Danmark at sikre en fredelig og bæredygtig økonomisk udvikling i Arktis. Klimaforandringer og afsmeltning indebærer alvorlige udfordringer, men åbner også op for økonomiske muligheder. Hertil kommer sikkerhedspolitiske risici. Vi skal fortsat udvikle det internationale samarbejde i Arktis med udgangspunkt i Rigsfællesskabet, Arktisk Råd og samarbejdet mellem de arktiske kyststater. Både Grønland og Færøerne ønsker en større indsigt og inddragelse i udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Det stiller nye krav til den måde, som vi samarbejder på i rigsfællesskabet, og regeringen lægger vægt på en god dialog med Grønland og Færøerne herom.

REGELBASERET INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Regeringen mener, at det entydigt er i Danmarks nationale interesse at styrke det regelbaserede internationale samarbejde. Derfor skal Danmark fortsat engagere sig i internationale indsatser og kæmpe for menneskerettigheder, basale retsstatsprincipper og internationale løsninger.

Regeringen mener, at Danmark som et lille, åbent og globalt orienteret demokrati har en åbenlys egeninteresse i at videreudvikle og styrke det regelbaserede internationale samarbejde. De internationale spilleregler sikrer, at små og store lande kan leve i fred side om side – og at hvert land frit kan vælge sin egen fremtid. Spillereglerne skaber bedre rammevilkår for international handel og forpligter lande til at respektere menneskerettigheder og demokratiske principper.

Forpligtende samarbejde i internationale organisationer som EU, NATO, FN, WTO, Europarådet, OECD og OSCE er afgørende for, at verden kan finde fælles svar på internationale udfordringer som migration, klimaforandringer og terrorisme. Regeringen ønsker at videreudvikle samarbejdet, f.eks. igennem reform af organisationerne, hvor det er nødvendigt, så vi også i fremtiden kan løse disse globale udfordringer i fællesskab. Derfor engagerer Danmark sig også markant i den igangværende reformproces af FN-systemet.

Men det regelbaserede internationale samarbejde er under pres.

Globalt lederskab

USA stiller i stigende grad spørgsmål ved værdien af de internationale organisationer og aftaler, som landet har drevet frem siden Anden Verdenskrig. USA trækker sig på stadig

flere områder fra sit globale lederskab. Det gælder bl.a. udtrædelsen af Paris-aftalen, Iran-atomaftalen og FN's Menneskerettighedsråd, USA's straffold på stål og aluminium fra EU samt stop for finansiering af internationale organisationer, der oplyser om eller arbejder med abort (Global Gag Rule).

Regeringen har givet udtryk for, at Danmark er uenig i disse beslutninger. Men samtidig støtter regeringen fuldt op om det fortsatte amerikanske lederskab på en række andre områder bl.a. i kampen mod ISIL.

Amerikansk globalt lederskab er i Danmarks nationale interesse og afgørende for det regelbaserede internationale samarbejde. Derfor skal vi styrke vores engagement for at fastholde USA's globale lederskab og fremme den amerikanske forståelse for, at den internationale regelbaserede orden også er i USA's interesse. Et vigtigt område er handel, hvor regeringen vil tage initiativ til en primært privatsektordrevet proces med bl.a. transatlantiske aktører, der skal afdække mulighederne for at udarbejde et internationalt regelsæt specifikt om e-handel.

Kinas magt, økonomiske styrke og ambitioner er voksende. Landet får stadig større indflydelse på globale normer og værdier og vil komme til at sætte store aftryk på verdens fremtid. På den ene side har Danmark og danske virksomheder en interesse i, at vi engagerer os på det voksende kinesiske marked. På den anden side skal vi holde os for øje, at vores samfundsmodeller, tilgang til internationalt samarbejde og frihandel er vidt forskellige, og vi skal fortsætte dialogen om bl.a. menneskerettigheder.

Rusland har fortsat sin aggressive adfærd, og samtidig ser vi et splittet Sikkerhedsråd i FN, der har fremslået handlingslammet, mens konflikterne i Syrien og Yemen fortsætter med massive humanitære konsekvenser til følge. Regeringen prioriterer, at Danmark løfter sin del af ansvaret og vil derfor øge støtten til FN's sikkerhedspolitiske og konfliktforebyggende arbejde.

Forsvaret for de liberale værdier

De demokratiske principper udfordres rundt om i verden, og på skillevejen mellem demokrati og diktatur bevæger en række lande sig i den forkerte retning. Menneskerettigheder, civilsamfund, religiøse mindretal, journalister og menneskeretsforkæmpere er under pres. Kvinders rettigheder undertrykkes og mennesker forfølges for deres seksualitet. Flere lande sætter spørgsmålstegn ved, om basale menneskerettigheder er universelle eller blot et »vestligt projekt«. Også i EU udfordres basale retsstatsprincipper. Vi skal kæmpe for at bevare og fremme vores liberale værdier. Regeringen vil derfor styrke indsatsen for dansk indflydelse i internationale organisationer gennem en bedre indsats for danske kandidaturer. Det danske medlemskab af FN's Menneskerettighedsråd for 2019-2021 skal bruges aktivt til at fremme vores værdier. Rådet fungerer ikke altid optimalt. Men regeringen ønsker, at Danmark træder ind i rådet med en klar ambition om at påvirke, ændre og reformere det for at styrke dets legitimitet, troværdighed og folkelige opbakning, så det får en mere tydelig linje til forsvar for menneskerettighederne.

Grøn multilateralisme

Bekæmpelsen af klimaforandringerne kræver klare internationale rammer og fælles løsninger. Regeringen står solidt bag gennemførelsen af Paris-aftalen. Og vi gør endnu mere. I oktober 2018 var Danmark vært for det første P4G-topmøde – Partnering for Green Growth and Global Goals 2030. P4G-ini-

tiativet samler den offentlige sektor, erhvervslivet, internationale organisationer og civilsamfundet om innovative markedsdrevne løsninger inden for cirkulær økonomi, vand, energi, landbrug og fødevarer. Vi skal fortsætte med at sætte skub i en bæredygtig udvikling af den globale økonomi gennem teknologi og innovative løsninger. Regeringen vil derfor udnævne en særlig udsending for klima og energi, som skal understøtte Danmarks indsats frem mod og som opfølgning på FN-generalsekretærens klimatopmøde i september 2019 ved at fremvise danske løsninger, offentlig-private partnerskaber og den høje danske profil på investeringsdagsordenen, herunder som opfølgning på P4G.

Regeringen vil ud fra en række konkrete initiativer og fokuspunkter i 2019 og 2020 arbejde for at understøtte denne prioritet jf. bilag 1 (ikke optrykt her).

SIKKERHED

Regeringen er dybt bekymret over det forværrede trusselsbillede med et aggressivt Rusland, fortsatte terrortrusler, ustabilitet i Mellemøsten og nylige cyberangreb. Regeringen vil derfor styrke det sikkerhedspolitiske engagement med tætte allierede på tværs af Atlanten og i Europa.

De komplekse trusler har slået rod. I vores nærområde fortsætter Rusland sin aggressive adfærd. Terror og ustabilitet udspringer fortsat fra store dele af Mellemøsten, Afghanistan, Nordafrika og Sahel. Iran forbliver en destabiliserende regional aktør, som også udviser helt uacceptabel adfærd i Europa og Danmark. Samtidig er cybertruslen meget høj, og som et af verdens mest digitaliserede lande er Danmark særligt sårbar. De mange trusler stiller store krav til Danmark.

Vi kan ikke løse udfordringerne alene, og vi kan ikke forvente hjælp uden selv at bidrage og tage ansvar i NATO, FN eller internationale koalitioner – om det så er i Baltikum, Irak, Afghanistan eller Mali. Vi skal gøre vores til, at NATO forbliver den stærkeste forsvarsalliance i verden, idet sammenhold og solidaritet på tværs af Atlanten fortsat er afgørende for vores sikkerhed.

NATO og det transatlantiske samarbejde

USA er Danmarks vigtigste sikkerhedspolitiske allierede og garanten for vores sikkerhed i kraft af NATO. De transatlantiske bånd udgør hjørnestenen i varetagelsen af danske sikkerhedsinteresser, og det er afgørende at fastholde det amerikanske engagement i Europa gennem NATO. Det kræver, at europæerne investerer mere i egen sikkerhed og intensiverer samarbejdet på tværs af Europa, og vi skal række ud til USA for at skabe en tættere dialog om danske og europæiske sikkerhedspolitiske forhold. Blandt de europæiske allierede øges bidragene til Alliancen. Og det gør vi også fra dansk side. Vores handlinger viser, at vi er parate til at forsvare os selv og vores allierede. Med det ambitiøse forsvarsforlig øges forsvarsudgifterne med 20 pct.

Wales-erklæringen fra NATO-topmødet i 2014 forpligter medlemslandene til at arbejde hen imod anvendelsen af 2 pct. af BNP på forsvar i 2024. En lang række allierede vil i 2024 levere disse 2 pct. Derudover planlægger ligesindede lande, som hidtil har ligget på omtrent samme niveau som Danmark, at øge deres forsvarsudgifter. Vi må derfor være indstillede på, at presset for at øge forsvarsudgifterne ikke vil blive mindre.

Sikkerhedssituationen i Østersøregionen og Nordatlanten spiller en central rolle for Rigets sikkerhed. Med forsvarsforli-

get etableres en deployerbar brigade, områdeluftforsvar og anti-ubådsvåben. Alle med troværdig afskrækkelse for øje. Regeringen har besluttet at udsende et fornyet dansk bidrag til NATO's fremskudte tilstedeværelse i Baltikum i 2020, ligesom vi i samarbejde med tætte allierede vil etablere et nyt NATO-divisionshovedkvarter i Letland. Regeringen bakker ligeledes op om NATO's forstærkede fokus på Nordatlanten.

Nye udfordringer kræver et stærkt europæisk engagement

Ikke kun NATO reagerer på den forværrede trusselsituation. Den mere uforudsigelige sikkerhedssituation i og omkring Europa er baggrunden for, at EU i de seneste par år har styrket samarbejdet om sikkerhed og forsvar markant. EU har en vigtig rolle at spille, når det gælder forebyggende og stabiliserende indsatser i f.eks. Mellemøsten og Afrika. Forsvarsforbeholdet afskærer Danmark fra at bidrage til EU's militære stabiliseringsindsatser, samt som udgangspunkt indsatser som inkluderer både militære og civile elementer i samme ramme. Dermed får Danmark sværere ved at bidrage effektivt til den langsigtede stabiliseringsindsats i områder af stor betydning for Danmarks sikkerhed. Danmark deltager i EU's nye forsvarsfond, der bl.a. sikrer penge til forskning og udvikling, således at Europa kan følge med den teknologiske udvikling og får mere for pengene. Derimod står Danmark uden for det mere forpligtende PESCO-samarbejde, hvor flere EU-lande sammen udvikler og handler forsvarsmateriel – det er ikke i dansk interesse.

I Europa og på tværs af Atlanten ses styrkelsen af EU's evne til at håndtere sikkerhedsudfordringerne i Europas nærområde som et væsentligt bidrag til transatlantisk byrdedeling. Regeringen støtter denne ambition. Vi skal være parate til at tage debatten om de udfordringer, som forsvarsforbeholdet rejser, og om hvordan vi sikrer indflydelse og får gavn af udviklingen. Denne debat bør foregå på et oplyst grundlag. Derfor vil regeringen igangsætte en ekstern udredning om udviklingen i EU på det sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde og dens betydning for Danmark. Vi skal samtidig styrke allianceerne på tværs af Europa, bl.a. vil vi deltage aktivt i det fransk-ledede European Intervention Initiative (EI2).

Det østlige nærområde

Rusland vurderes fortsat ikke at ville risikere en militær konfrontation med NATO, men mere end fire år efter den ulovlige annektering af Krim fortsætter landet sin aggression i det østlige Ukraine. Rusland har ikke ændret sin selvhævdende adfærd i Østersøregionen, og det står klart, at den politiske ledelse i Rusland vil et andet Europa end det, der blev opbygget i fællesskab efter murens fald.

Listen af uacceptable handlinger er lang: den ulovlige annektering af Krim, aggression i det østlige Ukraine, nervegiftattentatet i Salisbury, cyberangreb mod myndigheder og virksomheder, truende retorik og øvelser, modvilje over for våbenkontrol samt ikke mindst indblanding i valghandlinger og påvirkningskampagner, som truer vores demokratiske processer. Alle midler tages i brug i undergravningen af den europæiske sikkerhedsarkitektur og de demokratiske principper. Det er alvorligt.

Globalt står Rusland i opposition til den regelbaserede verdensorden. De multilaterale organisationer og regimer anvendes i højere grad til obstruktion end konstruktivt samarbejde. Den tvivlsomme russiske efterlevelse af forbuddet mod landbaserede mellemdistancemissiler (INF-traktaten) giver anledning til betydelig bekymring. Traktatens mulige sammenbrud kan få vidtrækkende konsekvenser for europæ-

isk og dermed dansk sikkerhed. Alle muligheder må derfor forfølges for at sikre Ruslands efterlevelse og traktatens fortsættelse. Regeringen har samtidig forståelse for, at det kan være vanskeligt for USA at være del af en traktat, som ikke overholdes af modparten. I Syrien støtter Rusland et regime, som har forkastet krigens love og som anvender kemiske våben mod sin egen befolkning.

Rusland må ikke få held med at splitte det interne sammenhold i Europa og på tværs af Atlanten. Her skal EU og NATO fortsat spille en central rolle. Vi fastholder stærk støtte til EU's økonomiske sanktioner mod Rusland, der er koblet til en fredelig løsning på konflikten i Ukraine i overensstemmelse med Minsk-aftalen. Samtidig fastholder regeringen sin tilgang til Rusland i to spor, hvor der på den ene side opbygges en troværdig evne til at afskrække og forsvare sig imod uacceptable handlinger, og på den anden side lægges op til dialog, hvor det er i vores interesse. Det gælder bl.a. i forhold til ambitionen om at fastholde Arktis som lavspændingsområde.

Cybersikkerhed

Cybertruslen er meget høj og udvikler sig hele tiden. Truslen kommer især fra fremmede stater, men også kriminelle grupper og andre ikke-statslige aktører, som i stigende grad får adgang til avancerede hacker-redskaber. Flere lande bruger cyberværktøjer til at opnå politiske mål i form af både cyberangreb, disinformation og cyberspionage. Rusland, Kina, Iran og Nordkorea er ifølge Forsvarets Efterretningstjeneste blandt de mest aktive stater. Der mangler fælles internationale spilleregler for, hvordan stater skal opføre sig over for hinanden i cyberspace. Det øger risikoen for misforståelser og eskalation.

Som et af verdens mest digitaliserede lande er Danmark særligt sårbar. Vi har en klar interesse i en sikker, fri og åben global IT-infrastruktur baseret på fælles regler og samarbejde, hvor både stater og tech-virksomheder er centrale spillere. Derfor har regeringen i forsvarsforliget og i den nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed afsat ca. 1,5 mia. kr. til en bred indsats. Særligt Center for Cybersikkerheds evne til at monitorere trusler og rådgive om imødegåelse bliver øget, ligesom engagementet i det internationale samarbejde om cybersikkerhed styrkes. Der vil løbende være fokus på, om udviklingen i trusselsbilledet fordrer nye tiltag.

Terrorisme og ustabilitet

Trods væsentlige fremskridt i det forgangne år er terrortruslen mod Danmark og Europa stadig alvorlig. Truslen kommer især fra ISIL i Syrien og Irak, men næres også af konflikt og ustabilitet i Mellemøsten, Nordafrika, Afrikas Horn, Sahel, Afghanistan og dele af Sydøstasien. Takket være koalitionsens effektive indsats med omfattende danske civile og militære bidrag, er ISIL's fysiske kontrol med områder i Syrien og Irak ved at være et overstået kapitel. Men ISIL og andre terrororganisationer har fortsat kapacitet til at inspirere, understøtte og planlægge terrorangreb. Regeringen vil derfor fortsætte indsatsen mod terrorisme og den ustabilitet, der er med til at danne grobunden for terrorister, både med militære bidrag og i form af samtænkte og forebyggende tiltag inden for rammerne af NATO, FN eller internationale koalitioner.

Investeringscreening

Danmark er afhængig af både eksport og investeringer. Derfor byder vi udenlandske investeringer velkomne. Men vi skal ikke være naive. I særlige tilfælde kan udenlandske inve-

steringer være problematiske i forhold til sikkerhed og offentlig orden. Det kan f.eks. være i relation til kritisk infrastruktur i tilfælde hvor investoren har tætte bånd til en fremmed stat. Det skal vi have redskaberne til at håndtere. I EU arbejder vi med at skabe en fælles ramme omkring national screening af direkte udenlandske investeringer (FDI), der kan udgøre en risiko. Regeringen ser også nærmere på mulighederne for national screening af udenlandske investeringer i Danmark. Færøerne og Grønland er inddraget i dette arbejde.

Regeringen vil ud fra en række konkrete initiativer og fokuspunkter i 2019 og 2020 arbejde for at understøtte denne prioritet jf. bilag 2 (ikke optrykt her).

EUROPA – ET STÆRKT, SLANKT OG EFFEKTIVT EU

Regeringen ønsker et stærkt, slankt og effektivt EU, der leverer konkrete resultater til gavn for borgerne. Et moderne EU-budget skal fokuseres på de områder, hvor EU giver størst merværdi som migration, forskning, klima og energi. Vi skal videreudvikle det indre marked og fastholde en ambitiøs frihandelsdagsorden. Samtidig skal der sikres rimelighed i adgangen til velfærdsydelse.

Et sikkert og stabilt Europa er helt afgørende for et trygt og velstående Danmark. Vores situation er på godt og ondt tæt forbundet med udviklingen i de andre europæiske lande omkring os. EU forbliver den afgørende platform for dansk interessevaretagelse internationalt – ikke mindst i en tid, hvor den globale orden er under forandring. Danmark har derfor en klar egeninteresse i at medvirke aktivt til at sikre et handlekraftigt EU med global pondus, der kan levere troværdige svar på migrationsudfordringer, handelskonflikter og danne fælles front, når fremmede magter forsøger at udøve indflydelse på vores demokratier. Og selvom vi ikke altid er enige med alle EU-landene om alting, er det her, ligesom inden for Norden, at Danmarks tætteste værdifællesskab findes.

EU er verdens største økonomi, og det indre marked er verdens mest avancerede frihandelsområde, hvor varer og tjenester frit udveksles med ét sæt regler i stedet for 28. Det har vi meget stor gavn af – mere end en halv million danske arbejdspladser er direkte knyttet til det, og Danmarks BNP vurderes at være op mod 100 mia. kr. højere, end hvis vi ikke var en del af det indre marked. Gennem EU's frihandelsaftaler har Danmark privilegeret adgang til en lang række markeder ude i verden.

Danmark har stor gavn af det europæiske samarbejde. Men på nogle områder går gældende EU-regler, tolkning af konventioner og domstolspraksis dog for langt. Det gælder f.eks. når den frie bevægelighed misbruges og når adgangen til danske velfærdsydelse virker urimelig nem. Dette risikerer at undergrave danskernes opbakning til det europæiske samarbejde.

Regeringen vil fortsætte den målrettede indsats for at sikre et stærkt, slankt og effektivt EU, der leverer konkrete resultater til gavn for borgere og virksomheder. Vi skal holde fast i, at EU's kerneopgave er at håndtere grænseoverskridende problemstillinger, som landene ikke kan løse alene. Regeringen vil arbejde for rimelighed i reglerne og for, at den frie bevægelighed ikke misbruges. Vi skal styrke samarbejdet, hvor det giver merværdi, f.eks. ved at videreudvikle det indre marked, ikke mindst dér, hvor de fremtidige arbejdspladser skabes – som på det grønne og det digitale område.

Vi skal sikre Europas ydre grænser, så vi forebygger en ny migrantkrise. Og vi skal sammen i EU gå i front for at forsvare og drive den liberale værdidagsorden i en tid, hvor der er

opstået usikkerhed om det globale lederskab. EU er den bedste vej til at sikre, at Danmark og Europa har en stemme, når frihandel og menneskerettigheder udfordres, eller når svarene på de store internationale udfordringer skal formuleres f.eks. på luft- og klimaområdet og i forhold til cirkulær økonomi. Det er områder, hvor der er stærke danske kompetencer, og hvor en fælles EU-tilgang og lige konkurrencevilkår er grundlaget for, at vi i Danmark kan realisere vores egne ambitiøse nationale målsætninger og samtidig bidrage til realiseringen af FN's 17 verdensmål.

EU skal blive ved med at sætte et eksempel globalt, f.eks. ved at fortsætte de seneste års succes med at indgå ambitiøse frihandelsaftaler med lande fra alle dele af verden. Det skaber vækst og arbejdspladser i Europa og Danmark – og det øger vores indflydelse globalt. Men EU skal samtidig undgå naivitet og sikre en passende balance mellem åbne markeder og lige handelsvilkår. Det gælder også i forhold til forhandlingerne om Storbritanniens fremtidige tilknytning til EU, hvor regeringen fortsat vil arbejde målrettet på en fair og balanceret løsning, der bedst muligt sikrer danske interesser.

Europæisk sammenhold

Europa er under pres fra flere sider. Der er fortsat pres på de sydlige grænser. Vores naboregioner præges af ustabilitet, og ikke mindst Ruslands ageren skaber stadig større bekymring. Senest er EU udfordret af USA's vigende opbakning til multilaterale organisationer og frihandel. Samtidig oplever EU en række interne uenigheder om vigtige spørgsmål som migration, økonomisk politik og grundlæggende retsstatsprincipper. Og selvom Brexit ikke har ledt til det sammenbrud for EU, som mange havde frygtet, så har det vist, at vi ikke kan tage EU-samarbejdet for givet. Vi skal arbejde for at holde sammen på EU og undgå skadelige spændinger, så vi i fællesskab kan håndtere de grænseoverskridende problemstillinger.

Det er vigtigt, at vi værner om EU's sammenhængskraft. Det er positivt, at EU har bidraget til at skabe stabilitet i Europa ved at optage nye medlemmer. Men vi ønsker ikke nye udvidelser, hvis det risikerer at underminere fællesskabet. Der må ikke være tvivl om, at demokrati, retsstatsprincipper, grundlæggende frihedsrettigheder og en velfungerende markedsøkonomi er afgørende forudsætninger for medlemskab. Regeringen har derfor meldt klart ud, at der ikke er noget perspektiv i at fortsætte optagelsesforhandlingerne med Tyrkiet. Det ændrer ikke på, at Tyrkiet fortsat er en vigtig partner i håndteringen af migrationsudfordringerne, en central regional aktør og medlem af NATO.

Regeringen vil også øge det politiske fokus på, at EU ikke skaber en forventning om optagelse af nye medlemslande, før de og EU er klar til det. Samtidig vil vi sammen med lige-sindede lande stå fast på, at grundlæggende demokratiske retsstatsprincipper skal overholdes og respekteres af alle medlemslande.

Fremtidens EU

For at fremtidssikre EU-samarbejdet og nå vores fælles mål skal EU-budgettet moderniseres og fokuseres. Det er afgørende, at det sker inden for en ansvarlig ramme med en fair byrdefordeling landene imellem. Der bør derfor skæres i traditionelle politikområder, så ressourcerne kan bruges dér, hvor det virkelig nytter, og hvor EU har størst merværdi f.eks. på områder som migration, forskning, klima og energi. Regeringen styrker derfor indsatsen for at sikre et ansvarligt og fair EU-budget for 2021-2027.

Som opfølgning på den seneste finansielle krise er der i EU gennemført en styrkelse af den finansielle regulering for at forebygge og være bedre rustet mod kommende kriser. Der er indført strengere krav til bl.a. kapital og likviditet, ligesom der er indført et styrket tilsyn over for de finansielle virksomheder. Disse stramninger gælder alle EU-lande. Samtidig er der etableret et styrket banksamarbejde (bankunionen), hvor kun eurolandene aktuelt er med, men hvor ikke-eurolande har mulighed for at deltage. Regeringen har nedsat en arbejdsgruppe med henblik på, at der i efteråret 2019 skal tages endelig stilling til dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde.

Danmarks stemme bliver hørt i Europa, men det kommer ikke af sig selv. Derfor skal vi gøre mere for aktivt at søge indflydelse og præge samarbejdet i vores retning. Med Storbritanniens udtræden mister vi en tæt politisk allieret. Derfor vil regeringen intensivere den aktive indsats for at opbygge nye alliancer. Det gælder i forhold til de andre medlemslande, hvor regeringen allerede har styrket en række centrale ambassader. Og det kommer til at gælde de medlemmer, som indvælges til Europa-Parlamentet i maj 2019 og blandt de nye kommissærer i Europa-Kommissionen. Samtidig vil vi med udgangspunkt i regeringens handlingsplan fra december 2017 styrke indsatsen for at få flere danskere ansat i EU-institutionerne.

Regeringen vil ud fra en række konkrete initiativer og fokuspunkter i 2019 og 2020 arbejde for at understøtte denne prioritet jf. bilag 3 (ikke optrykt her).

FLYGTNINGE, MIGRATION OG UDVIKLING

Regeringen ønsker at hjælpe flere flygtninge i nærområderne og minimere antallet af irregulære migranter til Europa mest muligt. Det gør vi med nationale tiltag, samarbejde i EU om sikring af ydre grænser og et nyt asylsystem, samt en forstærket indsats for at adressere de grundlæggende årsager til irregulær migration.

Flygtninge og migration

Irregulær migration såvel som udfordringerne med at finde bæredygtige løsninger for verdens flygtninge er en påmindelse om, at intet land er isoleret fra udviklingen i den omgivende verden. Det så vi i efteråret 2015, hvor verden stod på vores dørttrin.

Siden regeringens første Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Strategi er det for alvor lykkedes at nedbringe tilstrømningen af asylansøgere og irregulære migranter til Danmark. Det er sket med en blanding af nationale indsatser og fælles EU-tiltag med fokus på øget grænsekontrol og styrket samarbejde med EU's nabolande og nærområder, herunder også om tilbagetagelse af afviste asylansøgere og irregulære migranter. Den mindre tilstrømning har samtidig betydet, at der bruges færre midler på flygtningemodtagelse i Danmark. Det har frigjort flere penge til indsatser i udviklingslandene, så vi yderligere kan styrke indsatsen i de nærområder, hvor midlerne kommer langt flere mennesker til gavn.

Regeringen vil supplere nationale tiltag med aktivt at bruge samarbejdet i EU og FN. De to nye FN-aftaler om hhv. migration og flygtninge (*Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration* og *Global Compact on Refugees*), der ventes vedtaget i 2018, vil styrke grundlaget for internationalt samarbejde på disse områder. Det gælder bl.a. i forhold til tilbagetagelse af egne statsborgere, som med migrationsaftalen internationalt anerkendes som en statslig forpligtelse.

Flygtninge skal hjælpes i nærområderne

Vi kan hjælpe langt flere flygtninge og fordrevne, når vi hjælper dem i nærområderne. Og vi kan undgå sekundære flygtningestrømme, som vi f.eks. så i 2015 fra Syriens nærområder, når vi med en kombination af humanitær bistand, fredsofbygning og mere langvarige udviklingspolitiske tiltag bidrager til, at flygtninge og internt fordrevne kan leve et sikkert og værdigt liv i nærområderne. Her lægger regeringen med finanslovsforslaget for 2019 op til, at Danmark med et historisk højt niveau for den humanitære bistand fortsat skal ligge helt i front internationalt.

Organiseret menneskesmugling og -handel skal bekæmpes

Organiseret menneskesmugling og -handel spiller en væsentlig rolle for antallet af irregulære migranter, der søger mod Europa. Derfor vil regeringen, bl.a. med afsæt i den kommende globale aftale om migration, yde målrettede bidrag til at styrke særligt afrikanske oprindelses- og transitlandes evne til at kontrollere egne grænser og bekæmpe menneskesmugling og -handel.

Tilbagetagelse

Regeringen har anvendt en »noget for noget« tilgang som sammen med udnævnelsen af en udsendelsesambassadør, udsendelsesmidler og udlændingeattachéer på de danske ambassader har bidraget til at øge hjemsendelsen af afviste asylansøgere til en række lande. Regeringen vil forstærke denne indsats og øge udsendelsesmidlerne for at sikre, at alle oprindelseslande lever op til deres forpligtelse til at tage imod egne statsborgere, så irregulære migranter kan sendes hjem.

EU's ydre grænser skal styrkes og asylsystemet nytænkes

Da flygtninge- og migrationsbølgen i 2015 slog hul på Europa, stod det klart, at der ikke var styr på de ydre grænser. Derfor valgte Danmark som andre lande at indføre midlertidig grænsekontrol. Siden da har EU og medlemslandene iværksat flere tiltag, som har nedbragt antallet af ankomster til niveauet før 2015. Men indsatsen stopper ikke her. Vi skal blive ved med at afsøge nye måder at gøre tingene på med udgangspunkt i de indsatser, der har virket godt, som f.eks. EU-Tyrkiet aftalen og det kontinuerlige fokus på styrket grænsekontrol. Regeringen vil have konstant fokus på nye politiske muligheder for at nedbringe ankomsttallene og for at øge EU's finansiering hertil. EU's grænseagentur Frontex er en vigtig aktør, og regeringen har derfor annonceret en markant forøgelse af Danmarks bidrag i form af både mandskab og kapaciteter.

Regeringen ønsker et nyt asylsystem i Europa. Et system, der fjerner grundlaget for menneskesmuglere og samtidig letter presset på Europas ydre grænser. Danmark vil samarbejde med ligesindede lande om at udvikle nye veje til et mere effektivt europæisk asylbehandlingssystem, herunder vil regeringen fortsat afsøge mulighederne for oprettelse af fælles udrejsecentre uden for EU.

De grundlæggende årsager til irregulær migration skal bekæmpes med bæredygtig udvikling

Flere lande i Afrika oplever høje vækstrater og bedre levevilkår, mens mange andre lande, særligt syd for Sahara, kæmper med at få den økonomiske og sociale udvikling til at følge med befolkningsudviklingen.

Afrika er stadig det kontinent, hvor der fødes flest børn per kvinde, og i 2050 ventes kontinentets befolkning fordob-

let til 2,5 mia. Befolkningsvæksten på det afrikanske kontinent kombineret med manglende økonomisk udvikling forventes at blive en forstærkende faktor for irregulær migration de næste årtier.

Regeringens vision er, at Afrikas unge kvinder og mænd skal kunne se fremtidsmuligheder i deres hjemlande. Det skal dansk udviklingsbistand hjælpe med. Afrikas unge rummer et enormt potentiale. Men hvis der ikke skabes bedre muligheder for uddannelse, beskæftigelse og politisk medbestemmelse, så kan resultatet blive øget ustabilitet, radikalisering og irregulær migration mod Europa. Udviklingsbistanden kan ikke i sig selv løse de akutte migrationsudfordringer, men den er en nødvendig del af indsatsen for at afhjælpe irregulær migration på mellem- og langt sigt.

Derfor vil regeringen i de kommende år bruge flere kræfter og ressourcer på langsigtede indsatser, der adresserer de grundlæggende årsager til irregulær migration og bidrager til bæredygtig udvikling. Det gælder navnlig i fattige og skrøbelige lande i Afrika med særligt fokus på Sahel-regionen og Afrikas Horn. Det handler ikke kun om at skabe bedre økonomiske muligheder, men også om politiske og sociale muligheder og rettigheder. Det kan opnås gennem støtte til uddannelse, stabilisering, reduceret sårbarhed over for klimaforandringer og ved at sikre retssikkerhed, korruptionsbekæmpelse, ligestilling og kvinders ret til at bestemme over egen krop.

Global ligestilling og pigers og kvinders rettigheder er centralt for at opnå verdensmålene. Manglende adgang til uddannelse, sundhedsydelser, prævention og seksualoplysning underminerer kvinders helt grundlæggende ret til selv at bestemme om, med hvem, hvornår, og hvor mange børn, de vil have. Regeringen vil øge indsatsen for pigers og kvinders rettigheder i udviklingslandene, i de humanitære kriser og i konfliktsituationer, men også i de internationale forhandlingslokaler, hvor lande, som tidligere har delt danske synspunkter, nu trækker stærkt i modsat retning.

Danmark er sammen med resten af EU verdens største udviklingsaktør. Det skal vi i endnu højere grad udnytte. Regeringen ønsker en solid styrkelse af EU's eksterne arbejde med bl.a. irregulær migration fra Afrika. Vi vil samtidig søge at reformere EU's udviklingspolitiske værktøjskasse bl.a. med inspiration fra danske erfaringer med innovativ finansiering. Den danske udviklingsbistand bruges i stigende grad som katalysator for nye typer af partnerskaber med særligt den private sektor og på innovative finansieringsinstrumenter som eksempelvis verdensmålsfonden.

Regeringen vil ud fra en række konkrete initiativer og fokuspunkter i 2019 og 2020 arbejde for at understøtte denne prioritet jf. bilag 4 (ikke optrykt her).

ØKONOMISK DIPLOMATI, STRATEGISKE PARTNERSKABER OG DEN NYE DIGITALE VERDENSORDEN

Regeringen ønsker at styrke dansk erhvervslivs muligheder i verden samt øge udenlandske investeringer i Danmark. Det skal bl.a. ske gennem økonomisk diplomati, strategiske partnerskaber og en styrkelse af Danmarks position inden for innovation og digital omstilling.

Økonomisk diplomati og strategiske partnerskaber

Den globale økonomi vokser, og rundt om i verden er millioner blevet løftet ud af fattigdom og op i middelklassen. Det åbner nye muligheder for Danmark og dansk erhvervsliv. Re-

geringens økonomiske diplomati udgør et væsentligt fokusområde for dansk udenrigspolitik og er vores afsæt til at udnytte de muligheder, som den globale vækst og udvikling giver.

Danmark har i de seneste år med succes satset på en tættere dialog med myndigheder i udviklingslande på udvalgte sektorområder ved at udsende vækstrådgivere – det såkaldte myndighedssamarbejde. Denne strategiske satsning har øget kendskabet til og åbnet døre for danske løsninger, viden og kompetencer. Den tættere dialog har også givet mulighed for at forbedre lokale rammevilkår.

Regeringen vil i de kommende år forstærke myndighedssamarbejdet og udvide det til højdinckomstlande som USA og Japan, hvor potentialet for at afsætte flere danske løsninger inden for eksempelvis life sciences, energi og miljø er stort. Vi vil udsende flere vækstrådgivere, styrke kapaciteten i Danmark til at udvikle myndighedssamarbejdet og etablere en tættere dialog om eksportmuligheder og myndighedssamarbejde med erhvervslivet.

Regeringen vil videreudvikle Danmarks fem eksisterende strategiske partnerskaber med henholdsvis Kina, Sydkorea, Japan, Mexico og Indonesien. Disse partnerskabslande er i stigende grad toneangivende på den globale scene. Vi skal bruge partnerskaberne til at fremme danske interesser, men også til at præge den internationale udvikling i vores retning. Regeringen vil samtidig afsøge muligheden for at indgå nye strategiske partnerskaber.

Det økonomiske tyngdepunkt forskyder sig mod øst. En lang række af verdens hurtigst voksende økonomier ligger i Asien. Kinas økonomiske udvikling giver Danmark en række muligheder, men kræver også en offensiv indsats. Regeringen har derfor nedsat et panel bestående af danske erhvervsledere og eksperter, som skal komme med anbefalinger til, hvordan dansk erhvervsliv bedst får gavn af vækstmulighederne i den kinesiske økonomi. Panelet vil både se nærmere på mulighederne på det kinesiske marked, og på hvordan der sikres mere ligeværdige konkurrencevilkår for udenlandske virksomheder i Kina.

Danskere bosat i udlandet udgør en ressource, som i højere grad kan inddrages til at understøtte dansk vækst og udvikling. Regeringen støtter op om nedsættelsen af den taskforce, som i januar 2019 vil levere anbefalinger til, hvordan Danmark bedre kan engagere danskere bosat i udlandet.

Den nye digitale verdensorden

Teknologiske gennembrud og digitaliseringen af vores samfund sker med så høj hastighed, at det er svært for både stater, virksomheder og individer at følge med. Med udviklingen følger enorme muligheder, men også nye udfordringer.

Teknologi og viden bliver i stigende grad en geopolitisk faktor. Danmark har en klar interesse i en sikker, fri og åben global it-infrastruktur baseret på fælles normer og regler. Vi har allerede internationalt markeret os stærkt på denne dagsorden og er i en gunstig position til også fremadrettet at præge udviklingen. Ikke mindst gennem regeringens TechPlomacy-initiativ er der indledt en direkte og åben dialog med globale tech-aktører.

En del af det fremadrettede arbejde vil skulle finde sted inden for rammerne af EU og FN. Europa har en god mulighed for at være toneangivende i fastlæggelsen af globale normative rammer for den nye digitale verdensorden. Det skyldes bl.a., at hverken USA eller Kina aktuelt har et ligeså stærkt fokus som EU på beskyttelsen af individets rettigheder f.eks. når det kommer til håndteringen af personlige data. Vi har set

alvorlige eksempler på, hvad data om vores præferencer og adfærd kan misbruges til. Regeringen vil derfor afsøge mulighederne for at etablere en international coalition af tech-virksomheder, civilsamfundsorganisationer og stater for bl.a. at udvikle internationale dataetiske normer og principper.

Regeringen vil også sætte fokus på udviklingslandenes evne til at udnytte teknologiens muligheder og tackle dens udfordringer. Dette vil bl.a. ske gennem TechPlomacy-initiativets udviklingspolitiske spor (TechVelopment), herunder med etableringen af en regional TechVelopment-rådgiver med base i Nairobi fra 2019.

Forskning og innovation

Som en af verdens førende forskningsnationer og et af de mest digitaliserede lande i verden har Danmark et godt udgangspunkt for samtidig at blive et af de mest innovative samfund i verden. Vi har en veluddannet befolkning og forskning af højeste internationale kvalitet. Men den digitale udvikling sker med lige så høj hastighed i resten af verden. Udviklingen giver dansk erhvervsliv mulighed for at afsætte sine løsninger til en langt større del af verdens befolkning, men indebærer på den anden side også en skarpere konkurrence.

Med strategien for Danmarks digitale vækst har regeringen givet et offensivt bud på, hvordan vi kan fastholde og udbygge Danmarks position som digital frontløber og sikre, at danske virksomheder udnytter de nye teknologiers potentiale. Dette kræver både målrettede indsatser i Danmark, og at vi rækker ud over landets grænser.

Tiltrækning af flere videns- og teknologitunge udenlandske investeringer udgør en vigtig brik i bevarelsen af Danmarks førerposition. Udenlandske virksomheder bidrager med ny viden, teknologi, talent og forretningsmodeller, og de skaber bedre muligheder for innovative partnerskaber mellem virksomheder.

En anden central brik er de otte danske innovationscentre placeret i verdens førende innovationsmiljøer – fra Silicon Valley til Seoul. Innovationscentrene bidrager væsentligt til Danmarks samlede indsats for at kunne hjemtage viden, teknologier og forretningsmodeller til gavn for dansk forskning, uddannelse og erhvervsliv. Senest har regeringen i efteråret 2018 åbnet et innovationscenter i Boston for at styrke indsatsen yderligere.

En tredje brik er et styrket dansk forskningsdiplomati (science diplomacy), som danske universiteter og andre forsknings- og udviklingsaktører allerede bidrager aktivt til. Det tjener både som et middel til at styrke internationalt videnskabeligt samarbejde, men kan også mere generelt fremme internationalt samarbejde og understøtte Danmarks udenrigspolitiske mål. Det er den forskningssamarbejdsaftale, som Danmark indgik med Indien i maj 2018, et godt eksempel på.

En fjerde brik er en ekstra indsats for at hjælpe danske virksomheder med appetit på de globale e-handelsmarkeder. Digitaliseringen giver gode betingelser for at afsætte varer og tjenesteydelser på fjerne markeder. På verdensplan oplever e-handel årlige vækstrater på ca. 20 pct. Men kun en begrænset del af de danske små og mellemstore virksomheder har e-handelssalg uden for Danmark. Regeringen etablerer derfor et e-handelscenter, der skal levere virksomhedsrådgivning. Vi vil også placere e-handelsmedarbejdere på flere udenlandske markeder for derved at arbejde for bedre adgang til førende internationale e-markedspladser for danske produkter.

Regeringen vil ud fra en række konkrete initiativer og fokuspunkter i 2019 og 2020 arbejde for at understøtte denne prioritet jf. bilag 5 (ikke optrykt her).

ARKTIS

Regeringen vil fortsat arbejde for et fredeligt Arktis og for at fremme en bæredygtig økonomisk udvikling til gavn for den lokale befolkning.

Det er en afgørende prioritet for regeringen, at Kongeriget Danmark som en stærk partner i det arktiske samarbejde fortsat arbejder for, at Arktis forbliver et lavspændingsområde. Det er i stigende grad et væsentligt fokuspunkt i lyset af den fortsatte russiske militære opbygning, som regeringen følger nøje. Regeringen vil ligeledes arbejde for at sikre de bedste rammer for bæredygtig økonomisk udvikling i området. En udvikling som ikke mindst har betydning for ungdommens muligheder for at skabe en tilværelse med gode levevilkår. Vi vil gennem et fokus på forskning, innovation og økonomisk udvikling engagere den unge generation med initiativer, som fremmer kreativiteten og entreprenørskabet på tværs af den arktiske region. Danmark, Færøerne og Grønland vil både sammen og hver for sig bidrage til dette.

Klimaforandringer i Arktis

Få steder er konsekvenserne af de globale klimaforandringer så omfattende som i Arktis. Det er afgørende, at vi tager hensyn til det sårbare arktiske miljø, samtidig med at vi understøtter en bæredygtig økonomisk udvikling.

Klimaforandringerne øger den geografiske tilgængelighed i Arktis. Det har bl.a. medført større opmærksomhed på udvinding af naturressourcer samt forøget kommerciel, videnskabelig og militær aktivitet i området. Som følge heraf vil den geopolitiske betydning af Arktis blive stadig mere markant – og behovet for tilstedeværelse og overvågning mere nødvendig.

Isens afsmeltning åbner nye muligheder for søtransport, udvinding af naturressourcer, nye former for fiskeri og øget turisme. Med forventningerne om øget maritim trafik i Arktis vil Kongeriget arbejde for forsvarlige fælles regler for skibstrafik og dermed lige konkurrencevilkår. Regeringen vil også undersøge mulighederne for en modernisering og udvidelse af istjenesten.

Regeringen vil sætte yderligere fokus på bæredygtig økonomisk udvikling og arbejde for at styrke samarbejdet herom i Arktisk Råd og Arktisk Økonomisk Råd. I den forbindelse udgør verdensmålene også i Arktis en nyttig ramme frem mod 2030.

Forskning og innovation i Arktis

Forskning og innovation er afgørende elementer i den fremtidige udvikling i Arktis. Kongeriget deltager aktivt i arbejdet i

Arktisk Råd og i Arktisk Økonomisk Råd med at skabe en forbedret digital infrastruktur i regionen. De unge bliver fremtidens brugere af nye digitale muligheder, som skal bidrage til en mere diversificeret erhvervsstruktur. Kongeriget vil arbejde for at styrke fokus på temaet ungdom og entreprenørskab i Arktis, ikke mindst blandt oprindelige folk.

Kongeriget vil også arbejde for, at potentialet i Arktisk Råds forskningsaftale foldes ud i praksis. Det er regeringens mål at styrke samarbejdet mellem forskere i de arktiske stater, men også at arbejde for en større inddragelse af forskere fra andre lande med væsentlige arktiske interesser.

Regeringen vil i samarbejde med grønlandske myndigheder etablere en international arktisk hub i Grønland. Det vil styrke Kongerigets stærke profil inden for arktisk forskning og uddannelse yderligere. Samtidig vil en hub have gavnlige lokale effekter på sigt i forhold til uddannelse, lokal økonomi og beskæftigelse.

Regeringen vil styrke samarbejdet om forskning og innovation med de asiatiske stater, der udviser stigende interesse for Arktis. Senest har Kina f.eks. i januar 2018 udgivet en hvidbog om sin arktiske politik, hvor der lægges op til en styrket indsats over en bred front. Fjerne og ressourcestærke nationers interesse i Arktisk indebærer mange positive muligheder, men kan også rumme geopolitiske udfordringer.

Forsvaret i Arktis

Med forsvarsforliget (2018-2023) styrkes Forsvarsministeriets opgaveløsning og tilstedeværelse i Arktis yderligere gennem initiativer, der understøtter suverænitetsbevarelse, overvågning, beskyttelse af havmiljøet samt eftersøgnings- og redningstjeneste. Regeringen følger nøje udviklingen i de markante og stigende geopolitiske interesser i regionen og den fortsatte russiske militære udbygning, som ifølge Forsvarets Efterretningstjeneste bl.a. inkluderer genopbygning og udvidelse af fremskudte baser på de russiske øer i Det Nordlige Ishav samt igangværende forberedelser til udstationering af taktiske kampfly. Det sker ud fra regeringens målsætning om at fastholde Arktis som et lavspændingsområde. NATO har et øget fokus på Nordatlanten, og vi skal sammen med vores partnere og allierede forholde os til udviklingen i Arktis og Nordatlanten.

Regeringen vil ud fra en række konkrete initiativer og fokuspunkter i 2019 og 2020 arbejde for at understøtte denne prioritet jf. bilag 6 (ikke optrykt her).

Hermed slutter redegørelsen.